

Factsheet Juridische vormen

Versie juni 2024

Inleiding

Elke vorm van samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs is winst voor kinderen. Echter wil je alle voordelen benutten dan is het wenkend perspectief dat de VNK voor ogen heeft, een juridische constructie van kinderopvang en basisonderwijs die samen een nieuwe ontwikkelomgeving voor kinderen van 0-13 weten te realiseren.

Op dit moment is veel vraag naar informatie hierover, wat daarvoor nodig is en wat de gevolgen zijn. Om een beeld te krijgen van de huidige situatie is aan de betreffende leden gevraagd hoe zij hun organisatie juridisch hebben vorm gegeven.

Bestuur en ondersteuning

De opgevraagde gegevens waren hier niet volledig. In het algemeen kan gesteld worden dat er ondersteuning georganiseerd is via organisatiedirecteuren op domeinen of (hoofd) beleidsmedewerkers.

Ledensituatie

De aangesloten leden die kinderopvang en basisonderwijs aanbieden hebben één van de volgende juridische vormen:

Deze leden hanteren (onafhankelijk van de organisatiegrootte) een college van bestuur bestaande uit één of twee bestuursleden. Enkele organisaties (waarvan twee éénpitters) hanteren een raad van bestuur.

Eén	3,4%
Holding	31,0%
Personele unie	41,4%
Moeder-dochter	24,1
	100,0%
CvB 1	62,1%
CvB 2	27,6%
RvB	10,3%
	100,0%

Eerder onderzoek

Berenschot heeft op 19 november 2010 een onderzoekspublicatie uitgebracht 'Primair onderwijs - kinderopvang - peuterspeelzaal, een onderzoek naar de bestuurlijk juridische vormgeving van samenwerking'

Men heeft het hierin over:

a. Lichte samenwerking

De samenwerking gaat uit van onderlinge dienstverlening tussen de drie partijen die plaats vindt vanuit elk van de autonome organisaties. Een organisatie verricht een ondersteunende taak mede ten behoeve van zijn samenwerkingspartners. Daarnaast vindt samenwerking op de inhoud plaats.

Dit samenwerkingsverband wordt vormgegeven met behulp van een overeenkomst tussen de peuterspeelzaal, de kinderopvangorganisatie en de school.

b. Intensieve samenwerking

De samenwerking gaat uit van gezamenlijke uitvoering van de ondersteunende diensten en het maken van inhoudelijk beleid. Dit krijgt vorm door het oprichten van een nieuwe organisatie, een (coöperatieve) vereniging waarvan partijen gezamenlijk eigenaar zijn. De eigen organisaties blijven daarnaast autonoom opereren. Zij zijn opdrachtgever van de nieuwe organisatie omdat zij daar diensten van afnemen.

c. Integrale samenwerking

De samenwerking gaat uit van een integrale uitvoer van kinderopvang en peuterspeelzalen op een locatie of voor de

totale organisaties. Er vindt geen onderlinge dienstverlening van de nieuwe organisatie in de richting van de samenwerkingspartner plaats. Alle activiteiten ten behoeve van het voorzien in voorschoolse, tussenschoolse, naschoolse opvang, dagopvang en (onder voorwaarden) peuterspeelzaalwerk vinden plaats vanuit gezamenlijke aansturing. Dit krijgt vorm door de oprichting van een stichting van waaruit de samenwerking plaats zal vinden.

In de publicatie worden drie juridische modellen met varianten beschreven:

- A. Moeder-dochter
- B. Coöperatie/vereniging
- C. Holding

Modellen- stand van zaken

Inclusief de huidige situatie onder onze leden komen we daarmee op vijf modellen:

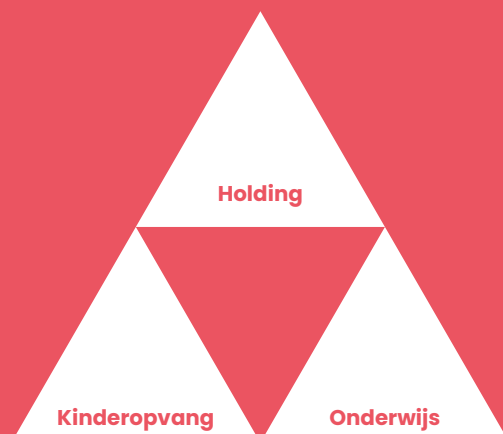
a. Eén stichting

Kinderopvang en onderwijs zijn juridisch statutair ondergebracht in één stichting. Hierbij wordt opgemerkt dat het juridisch integreren van opvang en onderwijs (het aanbieden van opvang en onderwijs vanuit één rechtspersoon) juridisch mogelijk is, maar complex én duur is vanwege (i) de in de praktijk overlappende werkingssferen van de sectorale cao's en (ii) de overlappende pensioenaansluitingsverplichtingen (en daardoor (risico op) dubbele premieafdracht aan enerzijds ABP en anderzijds PFZW).

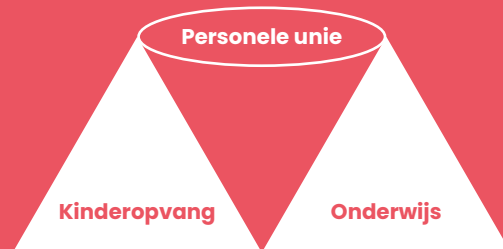
B. Holding

Kinderopvang en onderwijs zijn als afzonderlijke stichtingen qua bestuur en toezicht verbonden aan een nieuwe overkoepelende rechtspersoon (de holding), doordat de holding tot statutair als statutair bestuurder van kinderopvang en onderwijs is benoemd.

c. Personele unie

De twee stichtingen staan los van elkaar waarbij besturen en raden van toezicht samenwerken. De personele unie wordt minder raadzaam gevonden dan de holding en de moeder-dochter, omdat bij deze vorm van bestuurlijke integratie (i) (onnodig) sprake is van dubbele verslaglegging (ten opzicht van de holding en moeder-dochter), (ii) risico op tegenstrijdige belangen c.q. belangenverstremgeling bestaat, en (iii) vorming van een fiscale eenheid btw een aandachtspunt is.

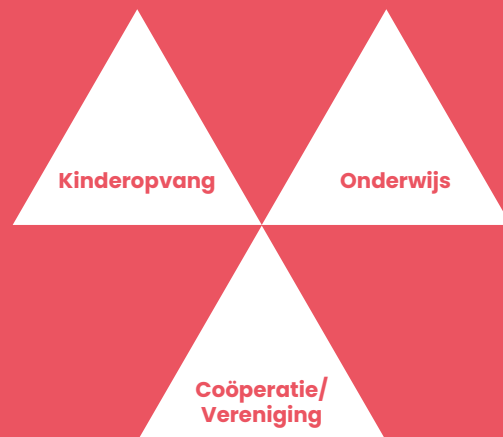
d. Moeder-dochter

Kinderopvang is als afzonderlijke dochterstichting qua bestuur en toezicht verbonden aan de onderwijsstichting, te weten de moederstichting. De onderwijsstichting is in dit model de statutair bestuurder van kinderopvang.

e. Coöperatie/vereniging

Hierbij zijn kinderopvang en onderwijs allebei lid van de vereniging/coöperatie. Hierbij voegt deze variant niet veel toe, immers de vereniging/coöperatie staat 'onder' de leden, waardoor een fiscale eenheid btw niet mogelijk is. Ook kunnen de onderwijs- en opvangactiviteiten niet in de vereniging coöperatie worden ondergebracht vanwege het cao- en pensioenpunt. De enige functie die dan over kan blijven is dan alleen een afstemmingsorgaan of een orgaan dat ondersteuning biedt aan haar leden (hetgeen niet raadzaam is vanwege de btw en de onmogelijkheid tot vorming van een fiscale eenheid btw).

Tot slot

Zoals gezegd is model 'A' vanwege cao en pensioen complex en duur. Primair zou uitgegaan moeten worden van gelijkwaardigheid tussen partijen, omdat de één eenvoudigweg qua belang en betekenis niet onderdoet voor de ander (zoals bij 'A', 'B' en 'C'). Ook dient het model te zorgen voor een verbinding die zo stevig is dat continuïteit gegarandeerd is ('A' en 'B'). Om pragmatische redenen (bijvoorbeeld omdat opvang in eigen beheer wordt gestart) wordt gekozen voor een vorm waarbij de ene partij de moeder is van de andere partij (zoals bij 'D'). Model 'E' kent nauwelijks meerwaarde.

N.B. Deze factsheet is tot stand gekomen met medewerking van de VNK-leden en aanvulling vanuit Van Doorne, Amsterdam.